

ІЗ СПОСТЕРЕЖЕНЬ НАД ЛЕКСИКОЮ ВЛАСНЕ ВЕСІЛЬНОГО ОБРЯДУ В УКРАЇНСЬКИХ ЗАКАРПАТСЬКИХ ГОВІРКАХ

Анотація. У статті наводиться лексико-семантичний та етимологічний аналіз лексики власне весільної обрядовості в українських закарпатських говірках. У цій тематичній групі виділено 11 семантичних мікрогруп. Простежуємо наявність чи відсутність зібраних назв в українській літературній мові та українських говорах.

Ключові слова: лексико-семантична група, лексика весільного обряду, лексема, мотивація, українські закарпатські говірки.

Лексика весільного обряду українських закарпатських говірок ще не була предметом спеціального дослідження, незважаючи на те, що цей регіон характеризується значною внутрішньою диференціацією, належить до системи говірок давньої формації, отже, зберігає реліктові явища, архаїчні риси, але водночас містить і нові нашарування, зумовлені географічним розташуванням говіркового масиву та іншими позалінгвальними мотивами.

Більшість мовознавців виділяє триразову структуру весільного циклу: передвесільний, власне весільний й післявесільний періоди.

Об'єктом нашого аналізу стала лексика на позначення власне весільної обрядовості у закарпатських говірках, зокрема з 40 населених пунктів. Цей обряд є найменшим за часовим проміжком і характеризується значною кількістю фонетико-морфологічних варіантів, більшість яких є мотиваційно прозорими. Назви, що пов'язані з цими обрядами, утворюють лексико-семантичну групу, яка об'єднує підгрупи лексем, що називають: 1) обряд одруження, а також святкування з цієї нагоди за звичаєм; 2) обряд давати обітницю присяги; 3) обряд реєстрації громадянського акту; 4) обряд церковного шлюбу; 5) обряд перегородження дороги весільному поїздові молодого; 6) обряд дарування подарунків та привітання молодих з нагоди приємної події; 7) обряд розплітання коси; 8) обряд надягання на голову молодої убору заміжньої жінки; 9) обряд викупу молодої на весіллі; 10) обряд прощання молодої з подругами (весільний танець); 11) обряд нарізання короваю.

Обряд одруження, а також святкування з цієї нагоди за звичаєм представлений назвами: *св́ал'ба*, *св́ад'ба*, *вес'іл':а*. Лексема *св́ал'ба*, *св́ад'ба* праслов'янського походження. Псл. **svatъba* є пізнім віддієслівним утворенням від псл. **svatati(se)* “просити руки”, **svatiti(se)* “т.с.”, яке розвинуло своє значення з більш давнього “ріднитися, поріднитися” (пор. друс. *svatatus* “ріднитися внаслідок одруження дітей або родичів; домовлятися”, *svatatus* “т.с.”). Більшість дослідників слова **svatъba* і **svatati(se)* пов'язують з псл. **svatъ* “свій, родич”, яке сягає індоєвропейсь-

кого займенникового кореня **sua-* “свій” [24: 36]. Пор. поліс. *св́ад'ба* [1, II: 135], бук. *св́адьба*, *св́атъба* [20: 478], бойк. *св́ад'ба*, *св́адьбини* [15, II: 204], наддністр. *св́айба*, *св́адьбіни*, *св́айбіни* “т.с.” [25: 234], східнословобж. *св́ад'ба*, *св́айба*, *св́ал'ба* [13: 130-131]. Назва *св́ал'ба* фіксується також у говірці с. Сокирниця Хустського р-ну [18: 327]. *Вес'іл':а* – з псл. **veselъje*, утворене від *veselъ* “веселий” [9, I: 363]. На думку багатьох учених (Миколи Сумцова, Якова Головацького, Неоніли Здоровеги), слово *весілля* походить від назви сонячного свята “веселія”, яке відзначалося у кожному фазу сонцестояння відповідними обрядами [11: 393]. Назва є літературною нормою української мови [6: 124]. Пор. наддністр., надс. *вє'с'іл'є*, *вє'с'іл'а* та ін. [7: 122], бойк. *вес'іл'а* [22: 510], східнословобж. *вес'іл'а* 1. “весілля”; 2. “дівич-вечір”; 3. “вечірне зібрання молоді, що влаштовує гуляння передвесільного дня”; 4. “бенкет із нагоди одруження в домі молодого” [13: 25-26]. На думку мовознавців, більш давньою назвою на позначення обряду одруження є **св́адьба*, а назва *весілля* в обрядовому значенні стала вживатися не пізніше XV ст. і є українською, а можливо, й українсько-білоруською інновацією [24: 36].

Прозорою є мотивація назв на означення **заведення молодих на почесне місце за столом**: *заводити за ст'іл*, *саджати (сидіти) за ст'іл (стул)*, *с'ідати за стул*, *клясти за стул*, *заводини*, *сидовини*. Суфіксальними утвореннями від дієслів *сидити* (псл. **sadiiti* [21, III: 544]) та *заводити* (від *вести* < псл. *vesti* [9, I: 364]) є лексеми *сидовини*, *заводини*. Пор. східнословобж. *сидіти*, *сидовіти за с'т'іл (поміст)* [12: 187], *заводити за с'т'іл* [13: 56], бук. *сидіти* “пити” [20:473], *заводини*, *заводити си (са)*, *заводити на посаг*, *завод* [17: 10], гуц. *заводини* [3: 128].

Обряд церковного шлюбу репрезентований назвами: *вінч́ан':а*, *вінч́атис'а*, *бож́ітис'а*, *стой́ати під вінч́ом*. Більшість назв споріднені із псл. **vępnъsь*, *vępnъkъ*, які є суфіксальними утвореннями від *vępnъ*, що пов'язане з дієсловом *viti* “вити” [9, I: 400]. Назви мотивовані тим, що під час здійснення церковного обряду на голови молодих кладуть вінці, тобто “вінчають” їх [3: 129]. Пор. гуц. *вінч'ін'і (е)* [3: там само], *вінч́атис'а* [16: 25], бук. *вінч́атиси*, *звінч́етиси* [17: 10], надсян., наддністр.

в'інчан'є [7: 122], східнословобж. в'єнчан':а, в'інчан':а, в'інчан'їє [13: 33-34].

Божітис'а – споріднене з іменником *Бог* < псл. *bogъ* [9, I: 219].

Пор. гуц. *божітис'и* “присягати, клястися, відмовлятися”, поліс. *божітис'а* “присягатися іменем Бога” [1, I: 26]. Назва є літературною нормою української мови [6: 147].

Як зазначає Г.Лозко, “в Україні дуже довго переважали традиції народної весільної обрядовості, церковне вінчання стало обов'язковим лише в XIX ст. Збереглося чимало церковних приписів про обов'язковість церковного вінчання, які постійно ігнорувалися народом. Так, у “Заповіді” митрополита Георгія в XI ст. записано: “без венчання жон не поимати нікому же, ни богату, ни убогу, ни нищему, ни работну”. Тільки швидко засвоєння українською шляхтою польських норм моралі, звичаїв і родинних відносин прискорило впровадження церковного вінчання у побут українців. Тому в 1774 р. священний синод видав “височайший указ”, що вводив церковне вінчання як обов'язковий акт і приписував накладання анафем на тих, хто порушуватиме церковний звичай. Лише в XIX ст. церква поступилася народному звичаєвому праву тим, що дозволила вінчатися у день весілля, таким чином, були об'єднані народний і церковний шлюб” [11: 395].

Обряд реєстрації громадянського шлюбу представляють назви *роснісоватис'а*, *роснісатис'а*. Пор. бук. *роснісуватиси* [17: 10], східнословобж. *рознісуван':а* “т.с.” [13: 127].

Роснісатис'а – похідне від дієслова *писати* (< псл. *rysati* [9, IV: 376]). Ізогласа цієї назви продовжується у бук. говірках [17: 10]. Назва є літературною нормою української мови [6: 1256].

Перегородження дороги весільному поїздові молодого мають назви *загородіти дорóгу*, *спирáти* (*перестáти*) *свáл'бу*, *загородіти* (*перегородіти*) *пут'* (*дорóгу*), *поклáсти тівчу* (*ланц*), *перекрівти нівткуоу*, *просіти вікуп*. Як зазначає Г.Лозко, “на дорозі часом хлопці влаштовують “перейму”: ставлять стіл із хлібом-сіллю і, зупинивши весільний поїзд, вимагають у молодого викуп. Він повинен був пригостити парубоцьку громаду. Такий звичай – дуже давнього походження – це своєрідний торг за дівчину, право, на яку мали всі молоді члени громади” [11: 398].

Дієслова, що входять до складу словосполучення *загородіти* (*перегородіти*) *пут'* – префіксальні утворення від *городіти*. Іменник *пут'* – з псл. *putь* [9, IV: 642]. Імен. *дорога* < псл. **dorga* “заглиблення, борозна, рівчак”, вважається спорідненим з **d'rgati* “дєргати, тягти, рвати”, звідки й укр. *дєргати*; у такому разі первісне знач. було “розчищене в лісі місце” [9, II: 112]. Пор. гуц. *стáвити ст'їу* (*брáму*), *клáсти ст'їу* “т.с.” [3: 130].

Дієслово, що входить до складу словосполучення *спирáти свáл'бу* споріднене з дієсл. *пєрти*

“їти, швидко просуватися” (псл. **perti* “т.с.” [9, IV: 355]). Див. ще статтю *свáл'ба* (*свáд'ба*).

Дієслово, що входить до складу словосполучення *поклáсти тівчу* (*ланц*), – префіксальне утворення від *клáсти* (псл. *klasti* [9, II: 455]). Лексема *ланц* не зовсім ясна; найімовірніше, виникла в результаті ускладнення суфіксом *-ць*, *-ець* запозиченого свн. *lanne* “ланцюг”; висловлювалося припущення про запозичення ще в праслов'янську мову; могло виникнути також внаслідок осмислення складного за походженням слова *ланцюг* (із свн. **lannzug* “т.с.”) як суфіксального з суфіксом згрублості *-юг* і усунення цієї частини слова (пор., можливо, подібне і в словацькій мові: *lanc* – *lancuch*, *lancsek*, *lancik*); вважається також зворотним запозиченням у слов'янських мовах з угорської (угор. *lánc* “ланцюг”) або румунської (рум. *lanț* “т.с.”) [9, III: 192].

Дієслово, що входить до складу словосполучення *перекрівти нівткуоу*, – префіксальне утворення від *крівти* (псл. *kryti* [9, III: 95]). Імен. *нівтка* – з псл. *nitь* [9, IV: 91].

Дієслово, що входить до складу словосполучення *просіти викуп* – з псл. *prosiiti* (9, IV: 602). Імен. *вікуп* споріднений з дієсл. *купівти* (псл. *kupiti* [9, III: 148]). Пор. східнословобж. *просіти вікуп* “виконувати обряд весільного викупу” [13: 122].

Про зміну дівчиною статусної позиції свідчать обряди розплітання коси та надягання на голову молодій убору заміжньої жінки.

Обряд розплітання коси має назви: *роспл'ім'án':а* (*росплéтен':а*) *косіу*, *розбирати молодю*, *роспл'імán'а*, *зн'ат':á фатіу*, *знімáти фатіу*. Як зазначає Г.Лозко, цей обряд відбувається перед весіллям або в день весілля. “Розплітають молодю всі члени материного роду по черзі. Потім на голову молодій кладуть вінок. Цей звичай символізує дівочу чистоту: розплітають косу рідні, а не чужі руки” [11: 398].

Суфіксальним утворенням від дієсл. *розплітáти* є лексема *роспл'імán'а*. Імен. *косá* – з псл. *kosa*, пов'язане чергуванням голосних із *česati* [9, III: 48]; *фатá* – запозичення з турецької мови, тур. *futá* “фартух”, *fofá* “т.с.” через ар. *fūta* “т.с.” зводиться до дінд. *pařah* “одяг, тканина” [9, VI: 78]. Пор. східнословобж. *розплéтини*, *розпл'імáти молодю* “обряд розплітання коси молодій перед надіванням жіночого головного убору” [13: 127-128], гуц. *розпл'імáти кóсу* [4: 110].

Обряд надягання на голову молодій убору заміжньої жінки представлений назвами: *завівáти*, *завівáти у платіву* (*платóк*), *завівáти ширівку*, *завівáн'а*, *завівáзовати* (*завівáти*) *молодю*, *завівáзати хус'т'а*, *покрівáти*, *чівчáти*. Дієслово, що входить до складу словосполучення *завівáти голову*, – преф.-суф. утворення від дієсл. *вити* (псл. *viti*). Суфіксальним утворенням від *завівáти* є лексема *завівáн'а*. Дієсл. *завівáзовати*, *завівáти*, *покрівáти* є преф.-суф. утворенням від *в'язáти* (псл. *vezati*), *віти* (псл. *viti* [9, I: 384, 442])

та *крі́ти* (псл. *kryti* [9, III: 95]). Імен. *голова* < псл. *golva* “т.с.” [9, I: 551], *хус’т’а* – з псл. *xusta* [9, VI: 224]. Пор. гуц. *заўйізувати молоду́, завива́ти молоду́* [2: 23], бойк. *заві́ти, заві́ти молоді́ць’у, завива́ти пла́тину, заўйізувати, ўбера́ти (од’ага́ти, завива́ти) ў хустку, завива́ти молоду́, зат’ага́ти молоду́, закручува́ти молоду́, заўйізувати у хустину (хусті́нку), покрива́ти, покрива́ти хусті́ноюу* [23: 509], бук. *завива́ти* “запинати, закутувати хустку, шаль” [20: 124], поліс. *завива́це* “т.с.” [10: 75], *завива́ти* “т.с.” [1, I: 162], східнословобж. *покрива́ти молоду́, молоді́х* “виконувати обряд покривання” [13: 114].

Зміст цього обряду О.Потебня пояснював символікою здоров’я, краси, багатства, родчості і пов’язував його з ім’ям язичницької богині Покрови – покровительки шлюбів, яка, покриваючи землю снігом, разом із тим покриває дівчат шлюбною фатою [12: 187-188].

Як зазначає В.Васильченко, “після ритуалів розплетення (відтинання) коси та покривання нареченої вона набувала статусу жінки, відповідно до якого починала жити за належними нормами поведінки, про що свідчило, зокрема, і її вбрання: волосся одруженої жінки повинне було бути зібраним у жмут, а голова – запнута хусткою або одягнена в очіпок. З’являтися на людях без них вважалося непристойним. Згідно з народними віруваннями, жінка не повинна світити волоссям проти праведного сонця, тому навіть пізніше (вже у християнські часи) у церкві вона завжди стояла з покритою головою”. Коли дієслово у фразеологізмі *покривати / покрити косу* виступає у формі тільки доконаного виду, він має значення “стати покритою” [5: 76]. Як засвідчено у словнику за ред. Б.Грінченка, “*покривають, скривають* также дѣвушка, лишившюся невинности” [19, III: 277]. Звідси і назва для такої дівчини – *покрітка*: “дѣвушка, лишившаяся невинности, родившая ребенка”. За свідченнями Олекси Воропая, для дівчат усіх слов’янських народів ходити з непокритою головою було ознакою честі. Коли ж якась дівчина втрачала честь, вона мусила покривати голову хусткою (звідси “покрітка”).

Обряд дарування подарунків має назви *вітати, поздороў’ати, дарова́ти, дарова́н’а(е), дарова́нка, скла́тка, змі́тка*.

Дарова́н’а, дарова́нка – суфіксальні утворення від дієсл. *дарова́ти* (похідне від *дар* < псл. *darь* [9, II: 12]). Дієсл. *вітати* – результат видозміни давнішої форми *вита́ти* під впливом спорідненої основи *-віт-*, зокрема форм *приві́т, приві́тний* [9, I: 406]. Дієсл. *поздороў’ати* – запозичення з рос. *поздравлять* “т.с.”. Пор. наддністр., надс. *дарова́н’е* “т.с.” [7: 123], бойк. *даро́(у)ван’а*, гуц. *да́рі* [3: 129], *дарова́ти да́рі, дарова́ти молоду́* [8: 55; 22: 702], східнословобж. *да́ры, обда́р’уван’а* [23: 701], *дарова́н’а* [13: 45], поліс. *дарова́не* “придане” [10: 64]. Пор. також біл. *да́рыць, дарова́ць* “обдаровувати молоду́”, пол. діал. *darować*

“дарувати подарунки молодій парі, вітальна промова під час весілля” [23: 701].

Скла́тка – суфіксальне утворення від дієсл. *склада́ти* (подарунок, на який складалися). Пор. гуц. *скла́дка* “т.с.” [3: 129], східнословобж. *скла́дка* “внесення грошей і продуктів для продовження гуляння після власне весілля” [13: 137], бук. *скла́тка* “продаж (м’яса) людям, що заздалегідь погодилися купити його частину” [20: 494].

Та ж мотивація і у лексеми *змі́тка* (від діал. дієсл. *змета́тис’а* “скластися”).

Обряд викупу молоді на весіллі представлений назвами: *выкупити (купі́ти, купова́ти, ўкупити) молоду́, ві́ (ы)куп, дава́ти выкуп*.

Дієслова, що входять до складу словосполучення *выкупити (ўкупити) молоду́*, – префіксальні утворення від *купі́ти* (< псл. *kupiti* [9, III: 148]), *дава́ти* – з псл. *davati* [9, II: 15]. Пор. бук. *купова́ти молоду́, ві́куп, ві́куповувати бра́му* [17: 10], бойк. *выкуповувати, в’ідкупі́ти, выкупі́ти молоду́, кла́сти ві́куп, запла́тити, му́с’і́ платі́ти, гро́ш’і платі́ти*, східнополіс. *одкупне, одкуп, відступне, відкупне* “т.с.”, лемк. *выкуплене* “придане” [23: 698-699], східнословобж. *ві́куп молоді́й, нев’істки*: 1. обряд передвесільного виторговування дівчини-нареченої представниками роду жениха; 2. викуп молоді у дружок [13: 29]. У словнику за ред. Б.Грінченка зафіксоване фразеологічне сполучення *выкупа́ти поя́сі* “весільний обряд, який виконує наречена у вівторок: дає подарунок (хустку) і пригощає горілкою дружбу і піддружного, які в цей момент сидять на подушках” [19, I: 166]. Пор. ще рос. *вывод, выводное, выкуп за девку (жениха), выкуп приданого, выкупать косу (место, рубаху, постель, ворота)*, пол. *окуп, выкупі́ну, одкупі́ну, мак. откуп* [23: 699].

Обряд прощання молоді з подругами (весільний танець) представлений назвами: *відгу́’увати (вігу́’увати), та́нець з дру́шками, та́нець молоді́й, золоты́й (шаро́вій) та́нець, хустко́вий, зн’іма́н’а фаті́*.

Прикметник, що входить до складу словосполучення *шаро́вій та́нець*, походить, очевидно, від діал. *шор* “ланцюг”; псл. іменник *та́нець* через пол. *taniec*, род. в. *-ńca* із с.-в.-н. *tanz* “танець” + суфікс *-ець* у плані народної етимології [21, IV: 18-19]. Відносний прикм. *золоты́й* (від *золото* < псл. **zolto* [9, II: 276]) мотивований тим, що танець молоді є дуже прибутковим, а прикм. *хустко́вий* вказує на те, що під час цього танцю знімається хустка нареченої і відповідно змінюється її соціальний статус.

Обряд нарізання короваю має назви: *відго́стни, відгосткы, відго́щчун’а, ла́ткан’а, ла́тканкы, кола́ч, вечі́р’а молоді́й*.

Ла́тканкы, ла́ткан’а – суфіксальні утворення від дієсл. *ла́дкати* “співати”. Пор. бук. *ла́дкати, ла́ткати* “співати весільних пісень” [20: 249], бойк. *ла́тканка* “весільна пісня, що супроводжує більшість обрядодій весільного дійства”. Обрядове

значення слова *ладканка* “весільна пісня” свого часу зафіксував Б.Грінченко [19, II, 340]. Уважають, що слово походить від псл. *lada* “жінка, дружина”, пов’язано з давніми **ladъ*, **lada* “порядок, згода, заручини”, які є, можливо, віддіслівними утвореннями від **laditi* “домовлятися, ладити” [22: 138].

Результатом перенесення атрибуту весілля на сам обряд лежить в основі назви *колáč* (псл. *kolačъ* “печений хліб круглої форми”, похідне утворення від *kolo* “коло” [9, II: 348]).

Лексеми *відгостини*, *відгостки*, *відгостчуван’а* споріднені з іменником *гість* (< псл. *gostъ* < іє. **ghostis* [9, I: 517]).

На споживання їжі під час цього обряду вказує словосполучення *вечір’а молодійі*; імен. *вечір’а* споріднений з *вечір* (псл. *večerъ* [9, I: 367]); *молода* є субстантивованим прикметни-

ком. У східнословобож. гов. назва *вечер’а* вживається із знач.: 1. святкування сватання неодруженою молоддю; 2. дівич-вечір; 3. вечірнє зібрання молоді, що влаштовує гуляння передвесільного дня; 4. частування молоді з подругами в домі молодого передвесільного дня; 5. частування молодого з товаришами в домі молоді передвесільного дня; 6. вечірка з частуванням у домі молодого, що завершує обряд прощання молодого з парубкуванням [13: 27].

Як видно з нашого дослідження, аналізована лексико-семантична група послуговується здебільшого загальноновживаними лексемами в обрядовій функції. Весільна лексика належить переважно до архаїчного шару діалектних лексем.

Аналіз весільної лексики дає змогу показати взаємозв’язок матеріальної і духовної культури народу, його світорозуміння.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аркушин Г. Словник західнополіських говірок: У 2 т. / Г. Аркушин. – Луцьк: Вежа, 2000.
2. Бігусяк М. Гуцульсько-покутське суміжжя у світлі лексичних ізоглос / М. Бігусяк // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. – Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 3. – Кн. 2. – С. 21-26.
3. Бігусяк М. Із спостережень над весільною лексикою гуцульського говору / М. Бігусяк // Гуцульські говірки: Лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження. – Львів, 2000. – С. 125-148.
4. Бігусяк М. Із спостережень над обрядовою фразеологією гуцульських говірок / М. Бігусяк // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Українське і слов’янське мовознавство. Міжнародна конференція на честь 80-річчя проф. Й. Дзензелівського. – Ужгород, 2001. – С. 109-111.
5. Васильченко В. Відображення українськими обрядовими фразеологізмами статусної зміни зовнішності людини / В. Васильченко // Українська мова. – 2010. – № 1. – С. 67-81.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2001.
7. Глібчук Н. Із спостережень над весільною лексикою у наддністрянських та надсянських говірках / Н. Глібчук // Вісник Львівського університету. – Серія філологічна. – Вип. 34. – Ч. II. – Львів, 2004. – С. 120-126.
8. Гуцульські говірки: Короткий словник / [відп. ред. Я. Закревська]. – Львів, 1997. – 232 с.
9. Етимологічний словник української мови: В 7 т. / [за ред. О.С. Мельничука]. – К.: Наукова думка, 1982-2012. – Т. 1-6.
10. Лисенко П.С. Словник поліських говорів / П.С. Лисенко. – Київ: Наукова думка, 1974. – 260 с.
11. Лозко Г. Українське народознавство / Г. Лозко. – [2-е вид., доп. і переробл.]. – Харків, 2005. – 470 с.
12. Магрицька І. Семантична структура і культурна мотивація весільних фразеологізмів у східнословобожанських говірках / І. Магрицька // Діалектологічні студії. 2: Мова і культура. – Львів, 2003. – С. 182-193.
13. Магрицька І. Словник весільної лексики українських східнословобожанських говірок (Луганська область) / І. Магрицька. – Луганськ: Знання, 2003. – 171 с.
14. Нібак І.А. Зі спостережень над весільною лексикою закарпатських говорів (весільні чини) / І.А. Нібак // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. – Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови. Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. М.П. Драгоманова, 2007. – Вип. 3. – Кн. 2. – С. 120-125.
15. Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок: У 2 ч. / М.Й. Онишкевич. – Київ: Наукова думка, 1984.
16. Піпаш Ю., Галас Б. Матеріали до словника гуцульських говірок (Косівська Поляна і Росішка Рахівського району Закарпатської області) / Ю. Піпаш, Б. Галас. – Ужгород, 2005.
17. Руснак Ю.М. Лексика родинних обрядів у буковинському діалекті: автореф. дис. ... канд. філол. наук / Ю.М. Руснак. – Чернівці, 2010. – 20 с.
18. Сабадош І.В. Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району / І.В. Сабадош. – Ужгород: Ліра, 2008. – 480 с.

19. Словарь української мови: В 4-ох т. / [за ред. Б.Грінченка]. – Київ: Наукова думка, 1996-1997.
20. Словник буковинських говірок / [за заг. ред. Н.В.Гуйванюк]. –Чернівці: Рута, 2005. – 688 с.
21. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: В 4 т. / М.Фасмер. – Москва: Прогресс, 1964-1973. – Т. 1-4.
22. Хібеба Н.В. Номінація музичного оформлення весільного обряду в бойківських говірках / Н.Хібеба // Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. – Серія 10: Проблеми граматики і лексикології української мови: Збірник наукових праць. – К.: КНУ ім. М.П.Драгоманова, 2007. – Вип. 3. – Кн. 2. – С. 136-145.
23. Хібеба Н. Реалізація семантичних рядів “викуп” та “подарунки” у весільній лексиці бойківських говірок / Н.Хібеба // Вісник Прикарпатського національного університету ім. В.Стефаника. – Серія: Філологія. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – Вип. XV-XVIII. – С. 698-704.
24. Шевченко В.Т. Назви весільного обряду та деяких його елементів / В.Т.Шевченко // Мовознавство. – 1996. – № 6. – С. 30-38.
25. Шило Г. Наддністрянський регіональний словник / Г.Шило. – Львів-Нью-Йорк, 2008. – 288 с.

Olha Myholynets

Observations on the Vocabulary of the Proper Wedding Ritual in Ukrainian Transcarpathian Patois

Summary. The article considers lexico-semantic and etymological analysis of the proper wedding rituals in Ukrainian Transcarpathian patois. 11 semantic micro-groups have been singled out within the limits of this thematic group. The presence or absence of collective names in Ukrainian literary language and patois has been traced as well.

Key words: lexico-semantic group, the vocabulary of wedding ritual, lexeme, motivation, Ukrainian, Transcarpathian patois.

Одержано 27.05.2014 р.